

URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
Delegatura w Lublinie
20-074 LUBLIN, ul. Spokojna 9 a
tel./fax (0-81) 532-08-26, tel. 532-35-31
REGON: 006212789

Lublin, dnia 26 czerwca 2000 r.

RLU – 500S – 7/209/00/EW

Urząd
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Delegatura w Lublinie

Wpłynęło/Wysłano dnia 26.06.2000

Decyzja Nr 8 / 2000

L. dz. ....

Na podstawie art. 104 k.p.a. w związku z art. 5 ust.1 pkt 6 i art. 7 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 24.02.1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz. U. z 1999 r. Nr 52 poz. 547), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Spółdzielni Mieszkaniowej w Rejowcu Fabrycznym przeciwko Miejskiemu Zakładowi Komunalnemu w Rejowcu Fabrycznym odmawia się uwzględnienia żądania strony w zakresie stwierdzenia stosowania przez Miejski Zakład Komunalny w Rejowcu Fabrycznym praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez narzucenie uciążliwych warunków umowy dostawy energii cieplnej, przynoszących przedsiębiorcy narzucającemu te warunki nieuzasadnione korzyści, oraz pobieranie nadmiernie wygórowanych cen za dostarczaną energię cieplną.

Uzasadnienie

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie wpłynął wniosek Spółdzielni Mieszkaniowej w Rejowcu Fabrycznym zwanej dalej Spółdzielnią, o wszczęcie postępowania administracyjnego w związku ze stosowaniem przez Miejski Zakład Komunalny w Rejowcu Fabrycznym, zwany dalej Zakładem, praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez narzucenie uciążliwych warunków umowy dostawy energii cieplnej tj. jej wzrost ponad pułap wynikający z przepisów prawa energetycznego (zamiast 16,5 % cena wzrosła o 25,52 %) i obciążenie dodatkowymi opłatami : abonamentową i opłatą za usługi przesyłowe .

Ponadto wnioskodawca wskazuje , że zwracał się w powyższej sprawie do Urzędu Regulacji Energetyki i nie uzyskał satysfakcjonującej go odpowiedzi na postawione Zakładowi zarzuty .

Po przeanalizowaniu dołączonych do wniosku o wszczęcie postępowania dokumentów UOK i K – Delegatura w Lublinie wszczął w tej sprawie postępowanie administracyjne .

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego Miejski Zakład Komunalny wyjaśnił co następuje :

1. Dnia 25.03.1999 r. została zawarta ze Spółdzielnią umowa o dostawę energii cieplnej wprowadzająca rozliczenie za ciepło w oparciu o opracowaną taryfę, która została zatwierdzona przez Prezesa URE (przesył i dystrybucja energii cieplnej) i Zarząd Miasta Rejowiec Fabryczny (na działalność zwolnioną z koncesji tj. wytwarzanie ciepła) .
2. Prezes URE w decyzji zatwierdzającej taryfę określił równocześnie prognozowany wskaźnik wzrostu cen dla obu taryf łącznie na 16,5 % .
3. Dnia 21.04.1999 r. Spółdzielnia złożyła wniosek o rozliczanie zamiast mocy zamówionej i ceny ciepła , które zostały ustalone w taryfie , tylko ceny ciepła . Wniosek ten został przez Zakład uwzględniony i sporządzono w związku z tym aneks do umowy łączącej strony z określeniem ceny za ciepło . Mając na uwadze interes odbiorcy , czyli Spółdzielni ustalono , że cena ciepła nie wzrośnie o dodatkowe 20% wynikające ze wzoru lecz tylko o 7% ponad wskaźnik zatwierdzony przez URE tj. 16,5 % .W sumie dało to wzrost ceny ciepła o 23,5 % w stosunku do ceny z poprzednio obowiązującej taryfy .
4. Cenę za usługi przesyłowe i cenę opłaty abonamentowej pozostawiono w wysokości wynikającej z taryfy .
5. Dnia 22.12.1999 r. Spółdzielnia zwróciła się do Zakładu o zwrot nadpłaconych jej zdaniem kwot , ponad wskaźnik wzrostu 16,5 % .
6. Dnia 27.12.1999 r. Zakład zaproponował Spółdzielni powrót do rozliczeń za ciepło wg taryfy dwuczłonowej . Jednak do dnia dzisiejszego Spółdzielnia nie udzieliła odpowiedzi na tą propozycję .

Ponadto Zakład wskazuje , że żądania Spółdzielni są sprzeczne z jej wcześniejszym stanowiskiem o zmianę sposobu rozliczania za dostarczane ciepło, Spółdzielnia nie policzyła skutków swojej decyzji o zmianie systemu rozliczania i w momencie kiedy okazało się , że nastąpił wzrost ceny za ciepło domaga się zwrotu kwot interpretując jednostronnie obowiązujące przepisy prawa energetycznego .

Reasumując ustalony stan faktyczny tej sprawy Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie zważył co następuje :

Art. 5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej stanowi , że praktyką monopolistyczną jest działanie polegające na narzuceniu uciążliwych warunków umowy przynoszących przedsiębiorcy narzucającemu te warunki nieuzasadnione korzyści . Aby działania przedsiębiorcy zostały zakwalifikowane jako praktyka monopolistyczna , muszą być spełnione łącznie wszystkie przesłanki wymienione w wyżej powołanym przepisie , a mianowicie:

1. narzucenie warunków umowy ,
2. uciążliwość tych warunków ,
3. osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści w wyniku narzucenia tych warunków.

Praktyka monopolistyczna ujawnia się na rynku relewantnym . Rynkiem tym jest rynek dostaw energii cieplnej w Rejowcu Fabrycznym . Miejski Zakład Komunalny jest wytwórcą i dostawcą energii cieplnej , a jednym z jej znaczących odbiorców – [REDAKTOWANE] % wytwarzanego ciepła , jest Spółdzielnia Mieszkaniowa .

Urząd stwierdza , że w rozpatrywanej sprawie Zakład posiada niekwestionowaną pozycję monopolistyczną na rynku wytwarzania i dostaw energii cieplnej finalnemu odbiorcy w mieście Rejowiec Fabryczny . Taka sytuacja jest równocześnie źródłem przewagi kontraktowej Zakładu w stosunkach umownych . Spółdzielnia jak wykazało postępowanie dowodowe z racji istnienia monopolu sieciowego nie ma możliwości wyboru innego kontrahenta , który mógłby zaoferować jej konkurencyjne warunki dostawy , nie posiada również innych alternatywnych źródeł zaopatrzenia w energię ciepłą .

Jednak samo posiadanie pozycji monopolistycznej , która jest kwalifikowaną formą pozycji dominującej nie jest prawem zabronione , a jedynie jej nadużywanie w przypadkach określonych ustawą o przeciwdziałaniu / ... / .

Jednym z takich przypadków określonych w ustawie jest art. 5 ust. 1 pkt 6 .

1. Narzucenie uciążliwych warunków umowy musi mieć charakter przymusowy, wymuszony przez przedsiębiorcę posiadającą pozycją na rynku . W niniejszej sprawie jej stan faktyczny nie potwierdza stawianego zarzutu . Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej w Rejowcu Fabrycznym zwrócił się z wnioskiem z dnia 21.04.1999 r. do Zakładu o zmianę sposobu rozliczania za pobrane ciepło . Wystąpiono z propozycją rozliczania pobranego ciepła wg opłaty jednoczłonowej tj. ponoszenia kosztów za energię ciepłą tylko w okresie grzewczym , zamiast stosowanej i zatwierdzonej przez Zarząd Miasta Rejowca taryfy dla tego Zakładu przewidującej system opłat dwuczłonowy : za zamówioną moc i opłatę za pobrane ciepło . Taką możliwość rozliczania

się na wniosek odbiorcy wg opłaty jednoczłonowej , przewiduje § 24 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 06.10.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem , w tym rozliczeń z indywidualnymi odbiorcami w lokalach (Dz. U. z 1998 r. Nr 132 poz. 867) . Zgodnie z tym przepisem przy ustalaniu ceny stosuje się przeliczenie wg wzoru z rozporządzenia , który w konsekwencji dopuszcza wzrost ceny za energię nawet do 20% . Po otrzymaniu wniosku Spółdzielni i wyrażeniu na niego zgody przez Zakład , strony przystąpiły do negocjacji ceny za energię ciepłą . Wnioskodawca otrzymał od Zakładu wyliczenie nowej ceny wg wzoru z rozporządzenia , o którym mowa wyżej , przy czym ustalono za obopólną zgodą maksymalny wzrost ceny z tego tytułu o 7 % , oraz wzrost ceny wynikający z zatwierdzonej przez URE – Oddział w Lublinie taryfy dla ciepła w zakresie przesyłu i dystrybucji tego ciepła i taryfy dla wytworzenia ciepła zatwierdzonej przez Zarząd Miasta Rejowiec Fabryczny , a pozytywnie zaopiniowanej przez URE O/ Lublin . W zatwierdzonej przez URE taryfie przewidziano średni wskaźnik wzrostu cen na 16,5 % ze względu na uzasadnione koszty prowadzonej przez ten Zakład działalności gospodarczej. Zatem po uzgodnieniu nowej ceny pomiędzy stronami na [REDAKTED] zł / GJ netto podpisano stosowny aneks z dnia 21.04.1999 r. do zawartej wcześniej umowy o dostawę ciepła .

Nie można zatem zarzucić Zakładowi , że narzucił Spółdzielni nowe warunki umowy , gdyż zmiana systemu rozliczania nastąpiła na wniosek i żądanie samego wnioskodawcy i poprzedzona była prowadzonymi pomiędzy stronami negocjacjami .

W tym stanie rzeczy Urząd uznał , że nie została spełniona pierwsza przesłanka wymagana do stwierdzenia praktyki monopolistycznej z art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej .

2. Za uciążliwy warunek umowy , czyli warunek naruszający zasadę ekwiwalentności wzajemnych świadczeń pomiędzy stronami umowy , należy uznać każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron umowy ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju . Z tego punktu widzenia , analizy łączącej strony umowy w zakresie ustalenia ceny za energię ciepłą należy dokonać na gruncie cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Gospodarki z dn. 06.10.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf ... , a także zatwierdzonych przez URE O/ Lublin taryf dla ciepła w zakresie przesyłu i dystrybucji i Zarząd Miasta Rejowca Fabrycznego w zakresie wytworzenia ciepła .

Na mocy cytowanego wyżej rozporządzenia , a w szczególności § 24 tego aktu prawnego oraz zatwierdzonego przez URE O/ Lublin średniego

abonamentową oraz opłatą za usługi przesyłowe jest konsekwencją wprowadzenia nowego prawa energetycznego i przepisów do niego wykonawczych, dotyczy wszystkich odbiorców ciepła i w związku z tym Urząd nie ma podstaw do badania zasadności i wysokości tych opłat. Zostały one ustalone i zatwierdzone przez inny organ administracyjny, który nie podlega kontroli UOK i K. W związku z tym ten zarzut nie może być przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu.

3. Osiągane przez przedsiębiorcę stosującego praktykę monopolistyczną z art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów narzuconych kontrahentowi. Stosowanie przez Zakład w okresie sezonu grzewczego uzgodnionej i wynegocjowanej z odbiorcą ceny za energię ciepłą nie było jak stwierdzono wyżej warunkiem uciążliwym łączącej strony umowy o dostawę tej energii. Z przedstawionych przez Zakład danych ekonomicznych tj. poniesionych kosztów w działalności ciepłowniczej za 1999 r. – [REDAKTOWANE] zł i uzyskanego z tytułu sprzedaży energii ciepłej w tym okresie przychodu tj. [REDAKTOWANE] zł wynika, że ten rodzaj działalności nie przyniósł Zakładowi zysku, nie można zatem postawić mu zarzutu osiągnięcia nieuzasadnionych korzyści w następstwie stosowania uzgodnionej z wnioskodawcą ceny za energię ciepłą.

Urząd zbadał także niniejszą sprawę pod kątem stosowania przez Zakład ceny nadmiernie wygórowanej, o której mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu / ... /.

Przez cenę nadmiernie wygórowaną w rozumieniu tego artykułu rozumie się cenę narzuconą nabywcy przez podmiot monopolistyczny, z racji posiadanej siły rynkowej rażąco zawyżoną w stosunku do wartości świadczenia. Cena taka powinna naruszać zasadę ekwiwalentności świadczeń uczestników umowy.

Ustalona pomiędzy stronami cena energii ciepłej, która nie wynika z zatwierdzonej przez Zarząd Miasta Rejowca Fabrycznego taryfy dla wytwarzania ciepła (pozytywnie zaopiniowanej przez URE O/ Lublin) została ustalona w oparciu o szczególne uregulowania cytowanego już w niniejszej decyzji Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 06.10.1999 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf ..., a w szczególności §24 tego aktu prawnego. Przeliczenie dotychczas stosowanej ceny zgodnie ze wzorem z tego rozporządzenia dało po negocjacjach pomiędzy stronami dodatkowy 7 % wzrost ceny (przy dopuszczalnym 20%) ponad zatwierdzony przez URE O / Lublin średni 16,5 % wzrost ceny zgodnie z § 54 pkt 4 tego rozporządzenia.

Orzecznictwo antymonopolowe przy ocenie kryteriów ceny nadmiernie wygórowanej odchodzi co prawda od analizy kosztowej, na rzecz bardziej obiektywnych kryteriów porównawczych z cenami stosowanymi przez

abonamentową oraz opłatą za usługi przesyłowe jest konsekwencją wprowadzenia nowego prawa energetycznego i przepisów do niego wykonawczych, dotyczy wszystkich odbiorców ciepła i w związku z tym Urząd nie ma podstaw do badania zasadności i wysokości tych opłat. Zostały one ustalone i zatwierdzone przez inny organ administracyjny, który nie podlega kontroli UOK i K. W związku z tym ten zarzut nie może być przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu.

3. Osiągane przez przedsiębiorcę stosującego praktykę monopolistyczną z art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów narzuconych kontrahentowi. Stosowanie przez Zakład w okresie sezonu grzewczego uzgodnionej i wynegocjowanej z odbiorcą ceny za energię ciepłą nie było jak stwierdzono wyżej warunkiem uciążliwym łączącej strony umowy o dostawę tej energii. Z przedstawionych przez Zakład danych ekonomicznych tj. poniesionych kosztów w działalności ciepłowniczej za 1999 r. - [REDAKTOWANE] zł i uzyskanego z tytułu sprzedaży energii ciepłej w tym okresie przychodu tj. [REDAKTOWANE] zł wynika, że ten rodzaj działalności nie przyniósł Zakładowi zysku, nie można zatem postawić mu zarzutu osiągnięcia nieuzasadnionych korzyści w następstwie stosowania uzgodnionej z wnioskodawcą ceny za energię ciepłą.

Urząd zbadał także niniejszą sprawę pod kątem stosowania przez Zakład ceny nadmiernie wygórowanej, o której mowa w art. 7 ust.1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu / ... /.

Przez cenę nadmiernie wygórowaną w rozumieniu tego artykułu rozumie się cenę narzuconą nabywcy przez podmiot monopolistyczny, z racji posiadanej siły rynkowej rażąco zawyżoną w stosunku do wartości świadczenia. Cena taka powinna naruszać zasadę ekwiwalentności świadczeń uczestników umowy.

Ustalona pomiędzy stronami cena energii ciepłej, która nie wynika z zatwierdzonej przez Zarząd Miasta Rejowca Fabrycznego taryfy dla wytwarzania ciepła (pozytywnie zaopiniowanej przez URE O/ Lublin) została ustalona w oparciu o szczególne uregulowania cytowanego już w niniejszej decyzji Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 06.10.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf ..., a w szczególności §24 tego aktu prawnego. Przeliczenie dotychczas stosowanej ceny zgodnie ze wzorem z tego rozporządzenia dało po negocjacjach pomiędzy stronami dodatkowy 7 % wzrost ceny (przy dopuszczalnym 20%) ponad zatwierdzony przez URE O / Lublin średni 16,5 % wzrost ceny zgodnie z § 54 pkt 4 tego rozporządzenia.

Orzecznictwo antymonopolowe przy ocenie kryteriów ceny nadmiernie wygórowanej odchodzi co prawda od analizy kosztowej, na rzecz bardziej obiektywnych kryteriów porównawczych z cenami stosowanymi przez

potencjalnych konkurentów na innych rynkach , jednak w tym konkretnym przypadku gdzie przepisy prawa energetycznego dopuszczały na wniosek odbiorcy zmianę systemu rozliczania i wiązało się to z wzajemnym negocjowaniem przyszłej ceny , Urząd stoi na stanowisku , że porównywanie tej ceny z cenami u innych odbiorców , którzy sporadycznie stosują ten system rozliczeń nie będzie obiektywny . W aktach niniejszej sprawy znajduje się pismo URE w Warszawie z dnia 06.03.2000 r. DTA – C/62/811/2000/AIG , które zajmuje stanowisko w niniejszej sprawie zgodne z sentencją niniejszej decyzji . Należy zatem uznać , że skoro cena została przez strony wynegocjowana i odbiorca był pouczony o skutkach swojej decyzji, dotyczącej zmiany sposobu rozliczania za ciepło , to nie można mówić o stosowaniu ceny nadmiernie wygórowanej , bo jej ustalenie nastąpiło w oparciu o obowiązujące przepisy prawa .

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji niniejszej decyzji .

Od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Otrzymują :

1. Spółdzielnia Mieszkaniowa

[REDACTED]

2. Miejski Zakład Komunalny

[REDACTED]

z up. PREZESA URZĘDU
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DYREKTOR DELEGATURY w LUBLINIE

Krzysztof Daszyński

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Second block of faint, illegible text in the middle of the page.

Four thick, dark horizontal lines, likely representing redacted content or heavy ink smudges.

Faint, illegible text at the bottom left of the page.